

DOI: 10.33663/0869-2491-2026-37-464-475

УДК 342.9

**Л. Є. КИСІЛЬ,**кандидат юридичних наук, доцент,  
старший науковий співробітник\*

ORCID: 0000-0001-7986-0967

## ОКРЕМІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ КЕРІВНИКА ДЕРЖАВНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті здійснено аналіз окремих аспектів адміністративної правосуб'єктності керівника державного закладу вищої освіти. Обґрунтовано, що серед чинників, що зумовлюють цю адміністративну правосуб'єктність, є наявність у цього різновиду посадових осіб владних, адміністративно-господарських, організаційно-розпорядчих функцій, визначених статтею 34 Закону України «Про вищу освіту» та Статутом вищого закладу освіти, і обов'язковість їх участі в окремих видах адміністративних правовідносин, зокрема, як суб'єктів декларування. Доведено, що посада керівника державного закладу вищої освіти належить до посад як з високим, так і підвищеним рівнем корупційних ризиків, що покладає на цей різновид посадових осіб обов'язок подавати повідомлення Національному агентству з питань запобігання корупції про суттєві зміни у своєму майновому стані. Обґрунтовано, що дотримання принципу юридичної визначеності як складового елементу принципу верховенства права потребує узгодження формулювань, що містять Закон України «Про запобігання корупції» та Перелік посад з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків, затверджений Наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 6 листопада 2023 року № 249/23 – відповідно «посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків» та «посади з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків».

**Ключові слова:** адміністративна правосуб'єктність, антикорупційне законодавство, суб'єкти декларування, керівник державного закладу вищої освіти, принцип верховенства права, посади з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків.

### **Kysil Liudmyla. Certain aspects of the administrative legal personality of the head of a state institution of higher education**

The article analyzes certain aspects of the administrative legal personality of the head of a state institution of higher education. It is justified that among the factors determining the aforementioned administrative legal capacity is the presence of this type of officials with authority, administrative, economic, organizational, and managerial functions, as defined by Article 34 of the Law of Ukraine «On Higher Education» and the Charter of the higher education institution, and the obligation of

\* **Kysil Liudmyla**, Candidate of Juridical Sciences (Ph. D.), Docent, Senior Research Officer

*their participation in certain types of administrative legal relations, in particular, as subjects of declaration. It has been proven that the position of head of a state higher education institution belongs to positions with both high and increased levels of corruption risks, which imposes on this type of official the obligation to submit notifications to the National Agency for the Prevention of Corruption about significant changes in their property status. It is reasonable that compliance with the principle of legal certainty as a component of the principle of the rule of law requires harmonization of the wording contained in the Law of Ukraine "On Prevention of Corruption" and the List of Positions with High and Increased Levels of Corruption Risk approved by Order of the National Agency for Corruption Prevention No. 249/23 of November 6, 2023, respectively "positions associated with high levels of corruption risk" and "positions with high and increased levels of corruption risk."*

**Keywords:** administrative legal personality, anti-corruption legislation, declaration subjects, head of a state higher education institution, principle of the rule of law, positions with high and increased levels of corruption risks.

**Вступ.** Науковий інтерес до дослідження теоретико-прикладних аспектів адміністративної правосуб'єктності, зокрема, керівників державних закладів вищої освіти зумовлений насамперед потребами формування прозорого, дієвого та ефективного публічного управління, сучасною трансформацією адміністративного права та його методів, що відбувається в контексті євроінтеграційних прагнень України і триваючої адміністративно-правової реформи.

Серед чинників, що зумовлюють адміністративну правосуб'єктність керівників державних закладів вищої освіти, є наявність у цього різновиду посадових осіб владних, адміністративно-господарських, організаційно-розпорядчих функцій, визначених ст. 34 Закону України «Про вищу освіту» та Статутом вищого закладу освіти, і обов'язковість їхньої участі в окремих видах адміністративних правовідносин, зокрема, як суб'єктів декларування.

Так, у абзаці 1 ч. 4 ст. 52 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон № 1700-VII)<sup>1</sup> вказується, що «у разі суттєвої зміни у майновому стані суб'єкта декларування, а саме отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року, зазначений суб'єкт у десятиденний строк з моменту отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку зобов'язаний повідомити про це Національне агентство. Зазначена інформація вноситься до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національного агентства».

А в абзаці 2 ч. 4 ст. 52 Закону № 1700-VII підкреслюється, що «положення частини четвертої цієї статті застосовуються до суб'єктів декларування, які є службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а також суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, відповідно до статті 513 цього Закону». Однак згідно з приміткою до ст. 513 Закону № 1700-VII керів-

ник державного закладу вищої освіти не є службовою особою, яка займає відповідальне та особливо відповідальне становище.

Перелік посад з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків затверджений Наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 6 листопада 2023 року № 249/23 та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13 листопада 2023 року за № 1966/41022 (далі – Перелік)<sup>2</sup>. Однак і у зазначеному Переліку немає чіткої вказівки на посаду керівника державного закладу вищої освіти, а також відсутнє розмежування між посадами з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків.

Такий підхід законодавця суперечить принципу юридичної визначеності як складовому елементу принципу верховенства права. З огляду на це, а також беручи до уваги неоднозначне трактування на практиці вищезгаданих положень, що містить Закон № 1700-VII, з позицій доктрини адміністративного права потребує розв'язання питання, чи належить посада керівника державного закладу вищої освіти до посад з високим / підвищеним рівнем корупційних ризиків і чи зобов'язаний такий керівник подавати повідомлення Національному агентству з питань запобігання корупції про суттєві зміни у своєму майновому стані.

**Огляд літератури.** Окремі аспекти адміністративної правосуб'єктності порушувались у працях В. Авер'янова, О. Андрійко, Ю. Битяка<sup>3</sup>, В. Бортник<sup>4</sup>, В. Галуцька<sup>5</sup>, О. Кузьменко<sup>6</sup>, П. Лютікова<sup>7</sup>, Т. Мацелик<sup>8</sup>, Р. Мельника<sup>9</sup>, В. Колпакова<sup>10</sup>, С. Стеценка<sup>11</sup>, О. Зубрицької<sup>12</sup>, Т. Коломоєць<sup>13</sup>, Л. Кисіль<sup>14</sup>, Л. Білої-Тиунової<sup>15</sup>, Ю. Дем'янчука<sup>16</sup>, М. Джафарової<sup>17</sup>, М. Костіва<sup>18</sup>, Б. Мельниченко<sup>19</sup>, А. Пасічника<sup>20</sup> та ін. Віддаючи належне проведеним науковим пошукам, слід визнати, що на сьогодні відсутні комплексні дослідження адміністративної правосуб'єктності керівника державного закладу вищої освіти.

**Мета дослідження** – на підставі аналізу вітчизняного законодавства, що визначає статус вищих закладів освіти державної форми власності, а також законодавства у сфері запобігання корупції, дослідити окремі аспекти адміністративної правосуб'єктності керівника державного закладу вищої освіти; обґрунтувати доцільність внесення змін до відповідного законодавства.

**Виклад основного матеріалу.** Згідно з абзацом 1 ч. 1 ст. 31 Закону України «Про вищу освіту» (далі – Закон № 1556-VII)<sup>21</sup> рішення про утворення, реорганізацію чи ліквідацію закладу вищої освіти державної форми власності приймається Кабінетом Міністрів України. Враховуючи порядок створення (розпорядчим актом Кабінету Міністрів України), а також зміст абзацу 3 ч. 2 ст. 81 Цивільного кодексу України<sup>22</sup>, заклад вищої освіти державної форми власності незалежно від типу (університет, академія, інститут, коледж) є юридичною особою публічного права. Зважаючи на ч. 1 ст. 27 Закону № 1556-VII, заклад вищої освіти державної форми власності як суб'єкт господарювання має діяти у формі державної установи.

Абзац 8 ч. 1 ст. 1 Закону № 1700-VII містить легальне визначення «посадової особи юридичної особи публічного права»: голова та член наглядової ради, ради директорів, виконавчого органу, комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії), ліквідатор, керівник, заступник керівника, головний бухгалтер, корпоративний секретар такої юридичної особи публічного права, а також особа, яка здійснює повноваження одноосібного виконавчого органу, та її заступники, голова та члени іншого органу управління юридичної особи (крім консультативного), якщо утворення такого органу передбачено законом або статутом юридичної особи публічного права».

За такого підходу законодавця керівник закладу вищої освіти державної форми власності є посадовою особою юридичної особи публічного права, які для цілей Закону № 1700-VII підпунктом а) п. 2 ч. 1 ст. 3 *прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування* і на яких поширюється цього дія Закону.

У п. 5 Переліку вказується, що до посад з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків відносяться, серед інших, посади керівників і заступників керівників державних підприємств, установ, організацій, інших суб'єктів господарювання, призначення яких (укладення контракту з якими) здійснюють державні органи або наглядові ради таких юридичних осіб.

Як ми вже зазначали, державний заклад вищої освіти утворюється у формі державної установи. Постановою Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2014 року № 726 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 р. № 360) затверджено Типову форму контракту з керівником державного закладу вищої освіти<sup>23</sup>.

Згідно з пп. 53 п. 4 Положення про Міністерство освіти та науки України (далі – МОН), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630<sup>24</sup>, МОН відповідно до покладених на нього завдань, призначає на посаду за результатами конкурсу та звільняє з посади керівників закладів вищої освіти, що перебувають у сфері його управління.

Отже, посади керівників державних закладів вищої освіти є різновидом посад, які визначені п. 5 Переліку.

Згідно з п. 2 Методології управління корупційними ризиками, затвердженої наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 28 грудня 2021 року № 830/21, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17 лютого 2022 р. за № 219/37555 (далі – Методологія)<sup>25</sup>, корупційний ризик – це імовірність вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, що негативно вплине на діяльність організації. Згідно з підрозділом 6 розділу III Методології рівень корупційного ризику обчислюється у балах як добуток рівня ймовірності реалізації корупційного ризику (балів) та рівня наслідків від реалізації корупційного ризику (балів), і зазначається у реєстрі ризиків. Відповідно до такого підходу Методологією встановлюються такі рівні корупційних ризиків: *критичний* – від 12 до 16 балів; *високий* – від 6 до 9 балів; *середній* – від 3 до 4 балів; *низький* – від 1 до 2 балів.

Порівняльний аналіз Методології та Переліку дає змогу зробити висновок про те, що означені правові акти, на перший погляд, різняться визначенням рівнів корупційних ризиків: відповідно *високий та критичний* у Методології, *високий та підвищений* у Переліку.

Однак, якщо брати до уваги поняття корупційного ризику, запропонованого у Методології, а також Словник синонімів української мови<sup>26</sup>, де синонімами слова «критичний» є слова «занепокоюючий, небезпечний, складний», можна виснувати, що означені вище поняття мають подібний зміст.

Логіко-семантичний аналіз поняття корупційного ризику також дає підстави для висновку про те, що немає потреби в Переліку розмежовувати посади з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків, оскільки такі рівні корупційних ризиків – високий та підвищений – притаманні, залежно від ситуації, що складається у визначених Переліком організаціях, усім вказаним у Переліку посадам.

Варто також звернути увагу, з точки зору необхідності дотримання принципу юридичної визначеності, на потребу узгодження формулювань, що містять Закон України «Про запобігання корупції» і Перелік – відповідно «посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків» та «посади з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків». Адже принцип юридичної визначеності є одним із обов'язкових елементів принципу верховенства права – одного із основних принципів не лише конституційного, а й адміністративного права, який набуває в умовах євроінтеграційних прагнень України все більшого правозастосовного та правотворчого значення.

Принцип верховенства права на сьогодні закріплений як на рівні міжнародних актів, так і у національному законодавстві, зокрема у:

- преамбулі Статуту Ради Європи, що наголошує на «відданості» держав-членів «духовним та моральним цінностям, що є спільною спадщиною їхніх народів та справжнім джерелом свободи особи, політичної свободи і верховенства права – принципів, що становлять підвалини кожної справжньої демократії»<sup>27</sup>;
- преамбулі Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, в якій зазначається, що «уряди європейських країн ... є одностайними і мають спільну спадщину політичних традицій, ідеалів, свободи та верховенства права»<sup>28</sup>;
- ч. 1 ст. 8 Конституції України<sup>29</sup>;
- ч. 1 ст. 6 Кодексу адміністративного судочинства України<sup>30</sup> (суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави);
- ч. 1 ст. 4 Закону України «Про державну службу»<sup>31</sup> та ін.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 8 Конституції в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Верховенство права, як роз'яснює Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 20 червня 2019 року № 6-р/2019, означає,

що «органи державної влади обмежені у своїх діях заздалегідь регламентованими та оголошеними правилами, які дають можливість передбачити заходи, що будуть застосовані в конкретних правовідносинах, і, відповідно, суб'єкт правозастосування може передбачати й планувати свої дії та розраховувати на очікуваний результат»<sup>32</sup>.

Важливо також звернути увагу на позицію Конституційного Суду України, викладену у Рішенні від 18 червня 2020 року № 5-р(П)/2020, згідно з якою ««верховенство права» (правовладдя) як невідокремний елемент системи цінностей, що їх покладено в основу сучасного європейського правопорядку, належить до тріади принципів спільної спадщини європейських народів поряд із такими її складниками, як правдива демократія й людські права»<sup>33</sup>.

У рамках спільного юридичного простору Європи існує консенсус щодо стрижневих елементів правовладдя, які є не лише формальними, а й субстантивними (матеріальними). Як відомо, найбільш повно та чітко суть принципу верховенства права на сьогодні викладено у доповіді «Правовладдя», схваленій Європейською Комісією «За демократію через право», яка була заслухана 25–26 березня 2011 р.<sup>34</sup> Автори доповіді опрацювали існуючі у Європі підходи до розуміння суті верховенства права, вивчили підходи до застосування цього принципу Європейським судом з прав людини, Організацією Об'єднаних Націй, Радою Європи тощо та сформулювали загальновизнану концепцію верховенства права. Положення зазначеної концепції мають братися до уваги й застосовуватися також і в Україні. Її стрижневими елементами є:

- 1) законність – включно з прозорою, підзвітною та демократичною процедурою запровадження приписів права;
- 2) юридична визначеність;
- 3) заборона свавільності;
- 4) доступ до правосуддя в незалежних і безсторонніх судах – включно із судовим контролем щодо адміністративних актів (дій);
- 5) дотримання людських прав;
- 6) недискримінація та рівність перед законом (Доповідь про правовладдя, схвалена Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеційська Комісія), CDL-AD(2011)003rev, § 41).»

З наведених положень можна зробити висновок, що принцип верховенства права є універсальною вимогою, насамперед до держави, що має братися до уваги її представниками як під час правотворчої, так і під час правозастосовної діяльності. Інакше кажучи, формування норм адміністративного права, а також їх застосування має здійснюватися за обов'язкового дотримання принципу верховенства права.

Принцип юридичної визначеності, зокрема, вимагає, щоб будь-які юридичні акти, прийняті публічною адміністрацією, були передбачуваними. Передбачуваність означає, що юридичний акт має бути, за можливості, проголошеним наперед – до його застосування, та бути передбачуваним щодо його наслідків. Він має бути сформульований з достатньою мірою чіткості

(бути легко доступним), щоб особа мала можливість спрямовувати свою поведінку. Тобто кожен суб'єкт, який підпадає під дію юридичних актів, має чітко розуміти наслідки, які матиме для нього їх застосування. Особливого значення це правило набуває у сфері обмеження основоположних прав людини і громадянина.

Отже, можемо висувати, що посада керівника державного закладу вищої освіти належить до посад як з високим, так і підвищеним рівнем корупційних ризиків. Тому цей різновид посадових осіб зобов'язаний подавати повідомлення Національному агентству з питань запобігання корупції про суттєві зміни у своєму майновому стані.

**Висновки.** Серед чинників, що зумовлюють адміністративну правосуб'єктність керівників державних закладів вищої освіти, є наявність у цього різновиду посадових осіб владних, адміністративно-господарських, організаційно-розпорядчих функцій, визначених ст. 34 Закону України «Про вищу освіту» та Статутом вищого закладу освіти, і обов'язковість їх участі в окремих видах адміністративних правовідносин, зокрема, як суб'єктів декларування. На підставі аналізу чинного вітчизняного законодавства доведено, що посада керівника державного закладу вищої освіти належить до посад як з високим, так і підвищеним рівнем корупційних ризиків, і елементом правового статус такої посади є обов'язок подавати повідомлення Національному агентству з питань запобігання корупції про суттєві зміни у майновому стані. Обґрунтовано, що дотримання принципу юридичної визначеності як складового елементу принципу верховенства права потребує узгодження формулювань, що містять Закон України «Про запобігання корупції» та Перелік посад з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків, затверджений Наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 6 листопада 2023 року № 249/23 – відповідно «посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків» та «посади з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків».

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 13.12.2025).
2. Про затвердження Переліку посад з високим і підвищеним рівнем корупційних ризиків: наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 6 листопада 2023 р. № 249/23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1966-23#Text> (дата звернення 13.12.2025).
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / В. Авер'янов, О. Андрійко, Ю. Битяк та ін. Київ: Юридична думка, 2004. Т. 1. 584 с.
4. Бортник В. Адміністративне право України: навчальний посібник. Київ: Персонал, 2012. 222 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за заг. ред. В. Галунька. О. Правотворової. Херсон: Олді-плюс, 2021. 656 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін. Херсон: Олді-плюс, 2018. 446 с.
7. Лютіков П. С. Юридичні особи як суб'єкти адміністративного права: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2013. 454 с.

8. Мацелик Т. Адміністративна правосуб'єктність як онтологічна здатність особи бути суб'єктом адміністративного права. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2011. Вип. 597. С. 90–94. 9. Бевзенко В., Мельник Р. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / за заг. ред. Р. С. Мельника. Київ: Ваїте, 2014. 376 с. 10. Колпаков В. К. Адміністративне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 1999. 736 с. 11. Стеценко С. Г. Адміністративне право України: навч. посіб. Київ: Атіка, 2007. 624 с. 12. Зубрицька О. Адміністративна правоздатність як елемент правосуб'єктності індивідуальних суб'єктів адміністративного права. *Вісник Національної академії прокуратури*. 2015. № 3. с. 99–104. 13. Коломоєць Т., Лютіков П. Адміністративна правосуб'єктність юридичних осіб як основа їх адміністративно-правового статусу: теоретико-правовий аналіз. *Право України*. 2013. № 3/4. С. 385–395. 14. Кисіль Л. Адміністративна правосуб'єктність Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій. *Держава і право*. Випуск 96. 2024. с. 65–78; Кисіль Л. С. Адміністративна правосуб'єктність керівника та заступників керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, як різновиду національних публічних діячів. *Держава і право: збірник наукових праць*. 2025. № 98. С. 545–565 та ін. 15. Біла-Тіунова Л. Р. Питання адміністративного права: навчально-методичний посібник. 2021. 46 с. 16. Дем'янчук Ю. Концепція адміністративної процесуальної правосуб'єктності. *Правова інформатика*. 2014. № 1(41). С. 96–101. 17. Джафарова М. В. Структурні елементи адміністративної процесуальної правосуб'єктності. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Т. 2. Вип. 2. С. 32–35. 18. Костів М. В. Адміністративна правосуб'єктність юридичних осіб та особливості її реалізації в адміністративно-деліктних відносинах: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 202 с. 19. Мельниченко Б. Деякі питання щодо адміністративної правосуб'єктності органів публічного управління у країнах Європейського Союзу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 7. С. 179–181. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-7/44> 20. Пасічник А. Адміністративна правосуб'єктність юридичних осіб приватного права: монографія. Суми: Мрія, 2014. 126 с. 21. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 14.12.2025). 22. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 13.12.2025). 23. Про затвердження Типової форми контракту з керівником державного закладу вищої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2014 р. № 726 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 р. № 360). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 17.12.2025). 24. Про затвердження Положення про Міністерство освіти та науки України: постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 6307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 19.12.2025). 25. Про вдосконалення процесу управління корупційними ризиками: наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 28 грудня 2021 р. № 830/21 (zareєстрований у Міністерстві юстиції України 17 лютого 2022 р. за № 219/37555). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0219-22#Text> (дата звернення 19.12.2025). 26. Словник синонімів української мови. URL: <https://1675.slovaronline.com/> (дата звернення 19.12.2025). 27. Статут Ради Європи. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_001#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001#Text) (дата звернення 13.12.2025). 28. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. № 475/97 ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звер-

нення 19.12.2025). **29.** Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 19.12.2025). **30.** Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення 19.12.2025). **31.** Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення 19.12.2025). **32.** Рішення Конституційного Суду України від 20 червня 2019 р. № 6-п/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-19#Text> (дата звернення 19.12.2025). **33.** Рішення Конституційного Суду України від 18 червня 2020 р. № 5-п(П)/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va05p710-20#Text> (дата звернення 19.12.2025). **34.** Доповідь про правовладдя. Ухвалено Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеційська Комісія) на її 86-му пленарному засіданні (CDL-AD(2011)003rev, Венеція, 25–26 березня 2011 р.). *Право України*. 2019. № 11. С. 14–38. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001071764> (дата звернення 19.12.2025).

### References

1. Pro zapobihannia koruptsii: Zakon Ukrainy vid 14 zhovtnia 2014 roku № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 13.12.2025) (in Ukr.).
2. Pro zatverdzhennia Pereliku posad z vysokym i pidvyshchenym rivnem koruptsiinykh ryzykiv: Nakaz Natsionalnoho ahentstva z pytan zapobihannia koruptsii vid 6 lystopada 2023 roku № 249/23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1966-23#Text> (дата звернення 13.12.2025) (in Ukr.).
3. Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs: pidruchnyk: u 2 t. / V. Averianov, O. Andriiko, Yu. Bytiak ta in. Kyiv: Yurydychna dumka, 2004. T. 1. 584 s. (in Ukr.).
4. Bortnyk V. Administratyvne pravo Ukrainy: navchalnyi posibnyk. Kyiv: Personal, 2012. 222 s. (in Ukr.).
5. Administratyvne pravo Ukrainy. Povnyi kurs: pidruchnyk / V. Halunko, P. Dikhtievskiy, O. Kuzmenko ta in.; za zah. Red. V. Halunka. O. Pravotvorovoi. Kherson: Oldi-plus, 2021. 656 s. (in Ukr.).
6. Administratyvne pravo Ukrainy. Povnyi kurs: pidruchnyk / V. Halunko, P. Dikhtievskiy, O. Kuzmenko, S. Stetsenko ta in. Kherson: Oldi-plus, 2018. 446 s. (in Ukr.).
7. Liutikov P. S. Yurydychni osoby yak subiekty administratyvnoho prava: dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.07. Zaporizhzhia, 2013. 454 s. (in Ukr.).
8. Matselyk T. Administratyvna pravosubiektnist yak ontolohichna zdannist osoby buty subiekтом administratyvnoho prava. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu*. 2011. Vyp. 597. S. 90–94 (in Ukr.).
9. Bevzenko V., Melnyk R. Zahalne administratyvne pravo: navchalnyi posibnyk / za zah. red. R. S. Melnyka. Kyiv: Vaite. 2014. 376 s. (in Ukr.).
10. Kolpakov V. K. Administratyvne pravo Ukrainy: pidruchnyk. Kyiv: Yurinkom Inter, 1999. 736 s. (in Ukr.).
11. Stetsenko S. H. Administratyvne pravo Ukrainy: navch.posib. Kyiv: Atika, 2007. 624 s. (in Ukr.).
12. Zubrytska O. Administratyvna pravozdannist yak element pravosubiektnosti indyvidualnykh subiektiv administratyvnoho prava. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury*. 2015. № 3. s. 99–104. (in Ukr.).
13. Kolomoiets T., Liutikov P. Administratyvna pravosubiektnist yurydychnykh osib yak osnova yikh administratyvno-pravovoho statusu: teoretyko-ravovyi analiz. *Pravo Ukrainy*. 2013. № 3/4. S. 385–395 (in Ukr.).
14. Kysil L. Administratyvna pravosubiektnist Ukrainskoho natsionalnoho ofisu intelektualnoi vlasnosti ta innovatsii. *Derzhava i pravo*. Vypusk 96. 2024. s. 65–78 (in Ukr.); Kysil L. Ie. Administratyvna pravosubiektnist kerivnyka ta zastupnykiv kerivnyka postiino diiuchoho dopomizhnogo orhanu, utvorenoho Prezydentom Ukrainy, yak riznovydu natsionalnykh publicznykh diiachiv. *Derzhava i pravo: Zbirnyk naukovykh prats*. 2025. № 98. s. 545–565

(in Ukr.) ta in. **15.** Bila-Tiunova L. R. Pytannia administratyvnoho prava: navchalno-metodychnyi posibnyk. 2021. 46 s. (in Ukr.). **16.** Demianchuk Yu. Kontsepsiia administratyvnoi protsesualnoi pravosubiektnosti. *Pravova informatyka*. 2014. № 1(41). s. 96–101 (in Ukr.). **17.** Dzhafarova M. V. Strukturni elementy administratyvnoi protsesualnoi pravosubiektnosti. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu*. 2016. T. 2. Vyp. 2. S. 32–35 (in Ukr.). **18.** Kostiv M. V. Administratyvna pravosubiektnist yurydychnykh osib ta osoblyvosti yii realizatsii v administratyvno-deliktnykh vidnosynakh: Dys. ... kand. yuryd. nauk. Kyiv, 2005. 202 s. (in Ukr.). **19.** Melnychenko B. Deiaki pytannia shchodo administratyvnoi pravosubiektnosti orhaniv publichnoho upravlinnia u krainakh Yevropeiskoho Soiuzu. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal*. 2021. № 7. s. 179–181 (in Ukr.). **20.** Pasichnyk A. Administratyvna pravosubiektnist yurydychnykh osib pryvatnoho prava: monohrafiia. Sumy: Mriia, 2014. 126 s. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-7/44> **21.** Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 1 lypnia 2014 roku № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (data zvernennia 14.12.2025) (in Ukr.). **22.** Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (data zvernennia 13.12.2025) (in Ukr.). **23.** Pro zatverdzhennia Typovoi formy kontraktu z kerivnykom derzhavnogo zakladu vyshchoi osvity: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 hrudnia 2014 r. № 726 (v redaktsii postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 travnia 2020 r. № 360). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2020-%D0%BF#Text> (data zvernennia 17.12.2025) (in Ukr.). **24.** Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo osvity ta nauky Ukrainy: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 zhovtnia 2014 roku № 6307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%D0%BF#Text> (data zvernennia 19.12.2025) (in Ukr.). **25.** Pro vdoskonalennia protsesu upravlinnia koruptsiinymy ryzykamy: nakaz Natsionalnoho ahentstva z pytan zapobihannia koruptsii vid 28 hrudnia 2021 roku № 830/21 (zareiestrovanyi u Ministerstvi yustytisii Ukrainy 17 liutoho 2022 r. za № 219/37555). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0219-22#Text> (data zvernennia 19.12.2025) (in Ukr.). **26.** Slovyk synonimiv ukrainskoï movy. URL: <https://1675.slovaronline.com/> (data zvernennia 19.12.2025) (in Ukr.). **27.** Statut Rady Yevropy. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_001#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001#Text) (data zvernennia 13.12.2025) (in Ukr.). **28.** Pro ratyfikatsiiu Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod 1950 roku, Pershoho protokolu ta protokoliv N 2, 4, 7 ta 11 do Konventsii: Zakon Ukrainy vid 17 lypnia 1997 roku № 475/97 VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475/97-%D0%B2%D1%80#Text> (data zvernennia 19.12.2025) (in Ukr.). **29.** Konstytutsiia Ukrainy, pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnia 1996 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (data zvernennia 19.12.2025) (in Ukr.). **30.** Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy vid 6 lypnia 2005 roku № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (data zvernennia 19.12.2025) (in Ukr.). **31.** Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 10 hrudnia 2015 roku № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (data zvernennia 19.12.2025) (in Ukr.). **32.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 20 chervnia 2019 roku № 6-r/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-19#Text> (data zvernennia 19.12.2025) (in Ukr.). **33.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 18 chervnia 2020 roku № 5-r(II)/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va05p710-20#Text> (data zvernennia 19.12.2025) (in Ukr.). **34.** Dopovid pro pravovladdia. Ukhvaleno Yevropeiskoïu Komisiïeu «Za demokratsiiu cherez pravo» (Venetsiiska Komisiia) na yii 86-mu plenarnomu zasidanni (CDL-AD(2011)003rev, Venetsiia, 25–26 bereznia 011 roku). *Pravo Ukrainy*.

2019. № 11. S. 14–38. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001071764> (data zvernennia 19.12.2925) (in Ukr.).

**Kysil Liudmyla. Certain aspects of the administrative legal personality of the head of a state institution of higher education**

**Introduction.** *Scientific interest in researching the theoretical - applied aspects of administrative legal personality, in particular, of heads of state higher education institutions, is primarily due to the need to establish transparent, effective, and efficient public administration, the current transformation of administrative law and its methods, which is taking place in the context of Ukraine's European integration aspirations and ongoing administrative legal reform.*

*Among the factors determining the administrative legal personality of heads of state higher education institutions is the presence of this type of officials with power; administrative, economic, organizational and managerial functions, as defined in Article 34 of the Law of Ukraine «On Higher Education» and the Statute of the higher education institution, and the obligation of their participation in certain types of administrative legal relations, in particular, as subjects of declaration.*

*Due to the ambiguous interpretation in practice of the provisions of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption», from the standpoint of administrative law doctrine, it is necessary to resolve the issue of whether the position of head of a state higher education institution is one with a high/increased level of corruption risk and whether such a head is obliged to submit a notification to the National Agency for Corruption Prevention regarding significant changes in his or her financial status.*

*The aim of the article – is to examine certain aspects of the administrative legal personality of the head of a state higher education institution based on an analysis of domestic legislation defining the status of state-owned higher education institutions, as well as legislation in the field of corruption prevention, and to justify the expediency of amending the relevant legislation.*

**Results.** *According to paragraph 1 of part 1 of Article 31 of the Law of Ukraine «On Higher Education», the decision on the establishment, reorganization or liquidation of a state-owned higher education institution is made by the Cabinet of Ministers of Ukraine. Taking into account the procedure for establishment (by an administrative act of the Cabinet of Ministers of Ukraine), as well as the content of paragraph 3 of part 2 of Article 81 of the Civil Code of Ukraine, a state-owned higher education institution, regardless of its type (university, academy, institute, college), is a legal entity under public law. Considering Part 1 of Article 27 of the Law of Ukraine «On Higher Education», a state-owned higher education institution as a business entity must operate in the form of a state institution.*

*Paragraph 8 of Part 1 of Article 1 of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption» establishes the legal definition of «official of a legal entity under public law,» according to which the head of a state-owned higher education institution is one of the types of officials of a legal entity under public law who, for the purposes of the said Law, are equated by subparagraph a) of paragraph 2 of part 1 of Article 3 to persons authorized to perform the functions of the state or local self-government and to whom this Law applies.*

*The Order of the National Agency for Corruption Prevention dated November 6, 2023 No. 249/23 approved the List of positions with high and increased levels of corruption risks. However, the List does not distinguish between positions with high*

*and elevated levels of corruption risk. At the same time, paragraph 5 of the List states that positions with high and increased levels of corruption risk include, among others, the positions of heads of state institutions, whose appointment (conclusion of a contract with them) is carried out by state bodies or supervisory boards of such legal entities.*

*According to subparagraph 53 of paragraph 4 of the Regulation approved by Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 630 of October 16, 2014, the Ministry of Education and Science of Ukraine, in accordance with its assigned tasks, appoints and dismisses heads of higher education institutions under its jurisdiction based on the results of a competition. Therefore, the positions of heads of state higher education institutions are a type of positions defined in item 5 of the List.*

*A logical and semantic analysis of the concept of corruption risk, as proposed in the Methodology for Managing Corruption Risks, approved by Order No. 830/21 of the National Agency for Corruption Prevention on December 28, 2021, allows us to conclude that there is no need to distinguish between positions with high and elevated levels of corruption risk in the above-mentioned List, since such levels of corruption risk – high and elevated – are inherent, depending on the situation in the organizations specified in the List, to all positions listed in the List.*

*This approach allows us to conclude that the position of head of a state higher education institution is associated with both high and increased levels of corruption risk. Therefore, this type of official is required to report any significant changes in their financial status to the National Agency for Corruption Prevention.*

**Conclusions.** *Among the factors determining the administrative legal personality of heads of state higher education institutions is the presence of this type of officials with power; administrative, economic, organizational and managerial functions, as defined in Article 34 of the Law of Ukraine «On Higher Education» and the Statute of the higher education institution, and the obligation of their participation in certain types of administrative legal relations, in particular, as subjects of declaration. Based on an analysis of current domestic legislation, it has been proven that the position of head of a state higher education institution is classified as a position with both a high and increased level of corruption risk, and an element of the legal status of such a position is the obligation to report significant changes in financial status to the National Agency for Corruption Prevention. It is justified that compliance with the principle of legal certainty as a component of the principle of the rule of law requires the harmonization of the wording contained in the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption» and the List of Positions with High and Increased Levels of Corruption Risk, approved by Order of the National Agency for Corruption Prevention No. 249/23 of November 6, 2023, respectively, “positions associated with a high level of corruption risk” and “positions with a high and increased level of corruption risk.”*

**Keywords:** *administrative legal personality, anti-corruption legislation, declaration subjects, head of a state higher education institution, principle of the rule of law, positions with high and increased levels of corruption risks.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 26.12.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 03.03.2026

Дата публікації: 24.03.2026